

Højskolefællesskab som modvægt til international demokratisk krise

(foto: Angelo Gonzales)

- *Meet the World in Elsinore, udgivet af Den Internationale Højskole i anledning af dens 100års jubilæum*
- *antologi redigeret af Bjørn Førde i 2022*
- *ISBN 978-87-88735-11-6*
- *224 sider*
- *150 kr. – ved henvendelse til Den Internationale Højskole på ipc@ipc.dk*
- *anmeldt af Kristian Katholm Olsen, cand.mag. i litteraturhistorie og samfundsfag, elev på Silkeborg Højskole i 2010.*

Det indeværende år har som bekendt budt på en begivenhed, hvor man allerede snakker om, at der er et før og et efter 24. februar 2022, hvor Rusland invaderede Ukraine. Man kan argumentere for, at den periode vi ser ind i, i endnu højere grad, end den i forvejen gjorde, stiller krav om international dialog, empati og forståelse. Det er værdier, som Den Internationale Højskole (IPC) i Helsingør abonnerer på, og det har højskolen gjort, lige siden den blev grundlagt i 1921. I anledning af 100års-jubilæet for skolen er der skrevet en yderst grundig bog om bl.a. dens historie, dens værdier, hvad tidligere kursister har fået med i bagagen fra deres ophold og de fysiske rammer, der møder en, når man har sin gang på IPC. Altså er det på mange måder den perfekte bog til at tiltrække kursister fra nær og helst fjern. Bogen eksemplificerer tydeligt, hvor stor betydning det har, at der er mellemfolkelige demokratiske initiativer som denne højskole, og bogen vil i sagens natur derfor også være anbefalelsesværdig for den

slukørede pessimistiske læser, der higer efter eksempler på, at der er kræfter, der ønsker at forsvare samtalen på tværs af holdninger og kulturelle baggrunde, nu når demokratierne globalt set generelt er under pres fra autoritære kræfter.

Nøgleord kan være brugbare til at give et overblik over en bogs indhold, og hvis man skal udlede nogle nøgleord i denne sammenhæng, vil nogle af de første, der umiddelbart ville falde mig ind, være fællesskab og Grundtvig. Der er afsat et helt kapitel til ”fællesskab”, som er et ord, der særligt kendetegner oplevelsen af at være på højskole, hvor internationale kursister spørger, hvordan danskere vil oversætte dette ord, da det lige som hygge ikke har en direkte international ækvivalent. Nogen foreslår ”togetherness” som en mulig oversættelse; men her indvendes det, at det ord ikke er dækkende nok, da togetherness er noget, du også kan opleve med en enkelt person, som eksempelvis er der for dig i en situation, hvor du har det svært.

Med udgangspunkt i mine egne erfaringer som tidligere elev på Silkeborg Højskole oplever jeg ”fællesskab”, i relation til højskolen, som en følelse af tilknytning mellem en stor gruppe af mennesker, der hurtigt kan opstå, hvor man deler en større sag imellem sig, og hvor man åndeligt forbliver en del af dette fællesskab, der i realiteten ophører ved højskoleopholdets afslutning, hvor kursisterne går hver til sit.

Det fremgår, at kursisterne på IPC oplever det samme som mig på dette punkt. Jeg deler den opfattelse, der skildres i bogen, om at de efterfølgende kurser og elevstævner i relation til højskolen ikke kan genskabe den fællesskabsfølelse, der udvikles under det oprindelige højskoleophold, selv om det er denne følelse, man i høj grad jagter. Jeg vil derfor vove den påstand, at IPC-elevernes tanker om højskolefællesskabet ikke er unikke – spørger du hovedparten af tidligere højskoleelever, og de vil sandsynligvis have gjort sig mange af de samme erfaringer.

Det andet nøgleord, Grundtvig, er svært at komme udenom, både når man taler om IPC og om alle andre højskoler i landet, da man ikke kan undgå at se højskolernes værdigrundlag i relation til Grundtvig. Der er forskellige fortolkninger af Grundtvig, og man ser både konservative og liberale værdigrundlag, hvis man kigger ud over landets højskoler. I denne sammenhæng stikker IPC sig ud fra mængden, men må siges at være mest liberal i sit grundsyn, da den kan siges at have en del til fælles med Silkeborg Højskole, hvor fokus er på individet og dets udvikling i ansvar for fællesskabet. Det er et liberalt tankesæt, der ligger nærmere de værdier, man ser hos IPC, end dem, man ser på fx Rønshoved Højskole i Sønderjylland. I denne højskoles værdigrundlag i paragraf 4, stk. 5 står der "Friheden opnås kun i bundetheden til det, vi værdsætter og tror på". Fokus er her også på frihed for den enkelte, men på IPC og mere liberale højskoler vil du ikke på samme måde lægge vægt på bundetheden til dine rødder, nationalt og kulturelt, som det ligger implicit i førnævnte formulering.

Det fremgår dog af Bjørn Førdes jubilæumsskrift, at IPC lægger vægt på, at man møder andre kulturelle baggrunde gennem forståelsen af sin egen, og at sigtet er, at der opnås øget forståelse og tolerance for andre måder at opfatte verden på. Det er dog en markant forskel tilgangsmæssigt, at man hos Rønshoved Højskole har det syn på verden, at førsteprioriteten skal være, at man forstår og værner om sine kulturelle rødder, hvor man hos IPC omvendt har den verdensforståelse, at man bør betragte det internationale og mellemfolkelige som førsteprioritet. Det er en væsentlig forskel, selv om begge typer af højskoler betragter frihed og åbenhed som vigtige værdier.

Begge tilgange har indbyggede åbenlyse fordele ved sig, da man ved den konservative tilgang arbejder på, at kursisterne opnår forståelse for, hvor de kommer fra, så de bedre kan møde deres omverden. En fordel ved den liberale internationalistiske tilgang er, at man gennem øget forståelse mellem kulturer bedre kan løse globale udfordringer, fordi man søger

det internationale sammenhold frem for splittelse, hvilket også fremhæves i bogen en hel del gange. En ulempe ved den konservative tilgang er omvendt, at forståelsen mellem kulturer bliver mindre, hvilket kan besværliggøre det internationale samarbejde, mens dybe kulturelle forskelle gennem den internationalistiske tilgang, der praktiseres hos IPC, kan skabe udfordringer, der kan generere store konflikter. Dette er også noget, der lægges vægt på i bogen, hvor det beskrives, at kultur møderne på IPC giver mange udfordringer, og at ingen skal påstå, at det er nemt; men grundlæggende har de involverede følelsen af, at det er det værd.

At læse om argumenterne for en internationalistisk tilgang til højskolelivet er en væsentlig grund til at anskaffe sig bogen, og det styrker også bogen, at du får en masse interessante perspektiver fra de internationale elevs side, så det ikke kun er danskeres erfaringshorisont, der skildres.

Bogen byder også på irritationsmomenter. Det kan som neutral læser opleves unødvendigt, at man ser nedslagspunkterne i højskolens historie i relation til verdenshistoriske begivenheder. Her kunne forfatterne godt have begrænset sig, da vi i forvejen har at gøre med en omfangsrig bog. Derudover bliver der sprunget en del i tid, hvilket kan være frustrerende i forhold til at bevare overblikket. Det er ikke alle passager, der er lige relevante for dem, der ikke går med tanker om at blive kursist på højskolen, så hvis man ikke gør det, kan det være en god idé at være selektiv med, hvilke kapitler man læser.

Overordnet set er det, selv med de kritisable aspekter af bogen for øje, en rigtig god følelse at læse og have læst bogen både af de grunde, jeg opremser i det indledende afsnit, fordi den er så positiv over for international mellemfolkelig forståelse, og at man i bogen kan mærke dedikationen til IPC's værdier så tydeligt.